

בבית המשפט העליון

בש"פ 6224/16

לפני: כבוד הנשיאה מ' נאור

התובע בתיק מס' 1021963/3
בית הדין הרבני האזורי
אשקלון:
פלוני

נגד

הנתבעת בתיק מס' 1021963/3
בית הדין הרבני האזורי
אשקלון:
פלונית

החלטת בית הדין הרבני האזורי באשקלון
מיום 10.8.2016

הודעת היועץ המשפטי לשיפוט הרבני
מיום 22.8.2016

תגובת התובע מיום 22.8.2016

תגובת הנתבעת מיום 22.8.2016

בשם היועץ המשפטי
לשיפוט הרבני:
עו"ד רפי רכס

בשם התובע בתיק מס'
1021963/3 בית הדין הרבני
האזורי אשקלון:
עו"ד אדוארדו ווסר

בשם הנתבעת בתיק מס'
1021963/3 בית הדין הרבני
האזורי אשקלון:
עו"ד ציון פרץ

החלטה

1. ביום 10.8.2016 באה לפני הודעת בית הדין הרבני האזורי באשקלון על החלטתו מיום 21.7.2016 להטיל על הנתבעת קנס בסך 600 ש"ח שישולם לתובע. זאת, בגין הפרתה של הנתבעת החלטות וצווים שיפוטיים שניתנו על ידי בית הדין ביחס לצורך בקיום הסדרי הראייה בינה לבין התובע. עוד נקבע בהחלטה כי אם מי מהצדדים יפר בעתיד את הסדרי הראייה שנקבעו, "באשמתו ובהעדר טעם של כוח עליון", הוא יחויב לשלם לצד השני 500 ש"ח.

2. החלטת בית הדין ניתנה בהתאם לסעיף 7א(א) לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז-1956 (להלן: חוק כפיית ציות), הקובע כי לבית דין דתי תהיינה כל הסמכויות על פי סעיפים 6 ו-7 לפקודת בזיון בית משפט לכופף אדם בקנס או במאסר לצייט לצווים שניתנו על ידו. בית הדין ציין כי לשיטתו ניתן להטיל את הקנס גם מכוח סעיפים 19 ו-68 לחוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופסות, התשכ"ב-1962 (להלן: חוק הכשרות המשפטית).

3. בהחלטתי מיום 10.8.2016 הוריתי לצדדים להגיש את עמדתם ביחס להחלטת בית הדין, וכן ביקשתי מבית הדין להמציא את פרוטוקולי הדיונים שהתקיימו בסוגיה ואת החלטותיו הקודמות. כמו כן, הוריתי על עיכוב ביצוע תשלום הקנס עד למתן החלטה אחרת.

4. ביום 22.8.2016 הגישו הצדדים את עמדותיהם. התובע טען כי הנתבעת מסרבת באופן סדרתי לקיים צווים שיפוטיים ביחס להסדרי ראייה ומונעת ממנו לראות את בתו הקטינה כמעט מיום היוולדה, לפני כשנה ומחצה. לדידו, עד לקבלת החלטת בית הדין מושא הליך זה, היה בית הדין הרבני סבלני עד אין קץ, "עד שהגיעה העת לשים לסבלנות קץ" (סעיף 8 לתגובת התובע). לפיכך, סבור התובע כי אין מקום לשינוי החלטת בית הדין. הנתבעת מצידה סבורה שבמקרה דנן לא ניתן צו על פי פקודת ביזיון בית משפט כך שלא התקיימה כלל הפרה, וכי ממילא סנקציה על פי פקודת בית משפט אינה עונשית אלא אמורה לצפות פני עתיד. לגופו של עניין, טענה הנתבעת כי ביטול שני המפגשים האחרונים עם התובע נבעו מטעמים מוצדקים, ובהתאם ביקשה שלא לאשר את החלטת בית הדין הרבני.

5. לאחר שעיינתי בהחלטת בית הדין הגעתי לכלל מסקנה שהכרעת בית הדין בדבר הטלת הקנס התקבלה בפועל מכוח פקודת ביזיון בית משפט ולא מכוח חוק

הכשרות המשפטית (שבו ממילא איני מוסמכת לדון בהליך זה). מסקנתי מבוססת על התייחסות בית הדין בהחלטתו לכך שהתרה בנתבעת לפחות פעמיים על שעליה לקיים את צווי בית הדין פן תיקנס, ועל קביעת בית הדין כי "ההחלטה נועדה להבהיר כי צווים שיפוטיים יש לכבד ולקיים". גם אופן התייחסותו של בית הדין לחוק הכשרות המשפטית ("בנוסף, ניתן להטיל חיוב זה על פי סעיפים 19 ו-68 לחוק הכשרות המשפטית") מחזק לדידי את המסקנה שהדברים נאמרו באופן כללי בלבד ואף בבחינת למעלה מן הצורך. משכך, הקנס מושא הליך זה הינו בגדר החיובים שבסמכותי לשנות או לבטל מכוח סעיף 7א(ב) לחוק כפיית ציות.

6. ומכאן לגופם של דברים. לאחר שעיינתי בהחלטות בית הדין הרלוונטיות, בפרוטוקול הדיון ובתגובות בעלי הדין, אני סבורה שנפל פגם בהחלטת בית הדין האזורי שבגינו יש לבטל את החלטתו מושא הליך זה. בית הדין האזורי הטיל על הנתבעת לשלם סכום כסף לתובע שהינו בעל הדין שכנגד. דא עקא, שקנס לפי סעיף 6(1) לפקודת בזיון בית משפט יש לשלם לאוצר המדינה ולא לטובת בעל דין (ראו למשל: רע"א 4953/92 בבילה נ' דדון, פ"ד מז(1) 658, פסקה 2 (1993); ע"פ 10288/09 רכס פרויקטים חינוכיים בע"מ נ' קבלי, פסקה 9 (17.5.2010) (להלן: עניין רכס); בש"פ 4808/13 פלוני נ' פלונית (24.7.2013) (להלן: עניין פלוני)). מפאת חשיבות הדברים לענייננו, ולצורך הבהרת המצב המשפטי לאשורו (בפרט לנוכח תפישת בית הדין כפי שמובאת בהחלטתו כי "מכמה פסקי דין עולה בבירור שהקנס מכוח פקודת בזיון בית המשפט יכול להינתן גם לצד שכנגד ולא רק לאוצר המדינה"), אביא מדבריי בעניין רכס:

"...נראה לנו כי בית המשפט נתפס לכלל טעות בכך שקבע שהסכומים האמורים ישולמו למשיבה, במקום לקבוע שישולמו כקנס לאוצר המדינה. על פי פקודת בזיון בית משפט רשאי בית המשפט ליתן צו המטיל "קנס או מאסר" בגין בזיון בית המשפט. כפי שנפסק "חיוב קנס לפי הפקודה אינו נעשה לטובת בעל דין אלא לטובת המדינה... כל הליך של גביה של קנס, אם הוטל קנס, צריך להיעשות על ידי המדינה בדרך שנקבעה לכך... בפרשה אחרת נפסק כי "משהוטל קנס [בגין בזיון בית משפט – מ.ג.], הוא מהווה חוב המגיע לאוצר המדינה ויוצא מתחום שליטתם של בעלי-הדין בהליכים האזרחיים לפיהם הוטל הקנס..."

[...]

בתשובה לשאלתנו בעניין זה טען עו"ד קלדרון, בא כוח המשיבה, כי סכום הכסף שפסק בית המשפט בענייננו כלל אינו קנס, אלא סכום שבית המשפט הורה לשלמו מכוח סמכות טבועה. על כן, עו"ד קלדרון קורא לנו

לחדש הלכה ולקבוע כי בית המשפט רשאי להורות למפר לשלם סכום כסף לבעל הדין האחר. איננו סבורים כי יש מקום לחידוש כזה המנוגד להלכה הפסוקה. הליך לפי פקודת בזיון בית משפט הינו כידוע הליך מעין פלילי, ואין, בהקשר בו עסקינן, מקום להוספת סעדים שאינם קבועים בדין... בית המשפט קבע לעניין זה, ובצדק, שמהותו של הליך הביזיון איננו לפצות בעל דין אלא להביא לאכיפת החלטה שיפוטית. כוחם של הדברים יפה גם לעניין הסכומים לגביהם נקבע בהחלטה שיש לשלם למשיבה בגין הפרה או הפרה עתידית" [ההדגשות הוספו – מ.ג.].

7. אשר על כן, החלטת בית הדין המטילה על הנתבעת קנס בסך 600 ש"ח לטובת התובע – בטלה. כך גם ההחלטה כי אם מי מהצדדים יפר בעתיד את הסדרי הראייה שנקבעו הוא יחויב לשלם לצד השני 500 ש"ח. יובהר כי אין בהחלטתי זו כדי לגרוע מסמכותו של בית הדין, אם ימצא זאת לנכון, להטיל בעתיד על מי מהצדדים קנס לטובת אוצר המדינה. זאת, בכפוף למתן הודעה על פי סעיף 7א(ב) לחוק כפיית ציות ולביקורת שיפוטית לגוף ההחלטה.

8. עותק מהחלטתי זו יועבר ליועץ המשפטי לשיפוט הרבני.

9. התיק מתנהל בדלתיים סגורות אולם נראה כי אין מניעה לכאורה לפרסום ההחלטה הנוכחית. הצדדים מתבקשים להתייחס לעניין זה בתוך 7 ימים.

ניתנה היום, כ"ד באב התשע"ו (28.8.2016).

ה נ ש י א ה